

Čitanska kompetenca w zakładnej šuli

Čitanska kompetenca rjaduje so po PISA do třoch wobłukow:

- A Čitanje
- B Zrozumjenje teksta
- C Zrozumjenje čitaneho

Čitanje (A) wobsahuje wšelake dźělne procesy, kaž:

- spóznaće pismikow a słowow
- nawuknjenje syntezy
- zapřimnjenje woznama słowow
- wotkryće tekstow na zakładze semantiskich a syntaktiskich relacijow
- zapřimnjenje teksta jako cytk.

Zrozumjenje teksta (B) je proces, kotryž poprawom awtomatisce wotběži.

Wuda-li pak so přečiwk, dyrbi čitar wěšte strategije wujasnjenja nałožować, kaž:

- zwiski přepruwować
- sej zapřiječa wujasnić (so naprašować, sej druhdze načitać atd.)
- hižo čitane tekstowe pasaže rekonstruować
- informacije ze swójskeho pomjatka wotwołać.

Zrozumjenje čitaneho (C) je wuslědk aktiwneho rozestajenja z tekstem. Čitar nałožuje swoje nabyte zamóžnosće, kaž:

- zakładnu čitansku zamóžnosć
- kognitiwne hotowosće
- nawjazanje na předznajomosće wo rěči, wobsahu a wobswěće
- strategiske kompetency
- motiwaciju k čitanju.

Přikłady k rozestajenju z wšelakimi tekstami

Hnadowna cyrkej Róžant (Čitanka 4, str. 106)

1. Připisaj lětoličbam wotpowědny podawk (hesło dosaha)!

1500 _____

1516 _____

1768 _____

1945 _____

2. Kak rěka štom, na kotrymž bě postawa maćerje Božeje widžeć? Napisaj wotmołwnu sadu!

3. Podaj w hesłach, čehodla wěriwi z dawnych časow do Róžanta putnikuja!

4. Kelko króc putnikuja wosadni wob lěto do Róžanta? Napisaj wotmołwnu sadu!

5. Spytaj z jednej sadu wujasnić, što zrozumiš pod zapřijećom „legenda“!

Mato a sněh

Je zyma. Wonka leži sněh. Sněh je běły a mjehki.

Na dworje steji wulki sněhowy muž. Wón ma čornu čapku a dołhi čerwjeny nós.

Mato sej wonka hrajka. Wón trjeba ćopłu drastu – čapku, rukajcy, anorak a totsty šawl.

Tam dže Marka. Kedžbuj, kedžbuj, Marka! Mato ma sněhowe kulki a na tebje čaka.

Hižo mjeta přenje kulki! To so jemu lubi. Marka ćeknje. Mato so směje.

Jenož derje, zo su domjace nadawki hižo hotowe. Tak móže Mato hač do wječora

w sněze hrajkać. Wječor, hdyž budže ćma, póndže domoj.

Doma je rjenje ćopło. Mać přihotuje wječerjeć. Po wječeri budže Mato maćeri pomhać – budže wótrěwać.

1. Kak wupada sněhowy muž?

2. Čehodla trjeba Mato coplu drastu?

3. Hdy póndže Mato domoj?

4. Kak pomhaš ty maćeri?

5. Wupytaj a napisaj:

3 werby _____

3 adjektiwy _____